

УДК: 657.6

Глухенький С.Є.,
*аспірант ф-ту ОПМ, спец. Д1 «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
науковий керівник – Петрик О.А. – д.е.н., професор, завідувач кафедри аудиту*

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМІВ ЗОВНІШНЬОГО АУДИТУ У ПРОТИДІІ ГРІНВОШИНГУ

У сучасних умовах трансформації світової економіки та посилення глобальних екологічних викликів особливої актуальності набуває концепція сталого розвитку, яка передбачає збалансування економічних, соціальних та екологічних аспектів діяльності суб'єктів господарювання. У зв'язку з цим значно зростає увага інвесторів, державних інституцій, міжнародних організацій та суспільства до інформації щодо екологічної та соціальної відповідальності підприємств. Важливим інструментом комунікації такої інформації є нефінансова звітність, зокрема звіти зі сталого розвитку та ESG-звітність, що відображають результати діяльності компаній у сфері охорони довкілля, соціальної відповідальності та корпоративного управління.

Активне поширення нефінансової звітності сприяє підвищенню прозорості діяльності компаній, формуванню довіри з боку інвесторів та інших зацікавлених сторін та покращенню якості управлінських рішень. Водночас стрімке зростання попиту на ESG-інформацію та відсутність уніфікованих підходів до її формування і перевірки створюють передумови для виникнення різних форм інформаційних викривлень та маніпуляцій. Одним із найбільш поширених проявів таких викривлень є явище грінвошингу (greenwashing) [1].

У літературі грінвошинг розглядається як практика поширення недостовірної, неповної або перебільшено позитивної інформації щодо екологічних характеристик діяльності підприємства, його продукції або реалізованих екологічних ініціатив з метою створення у зацікавлених сторін хибного уявлення про рівень екологічної відповідальності компанії [2]. Фактично йдеться про свідоме формування «зеленого» іміджу підприємства без належного підтвердження реальними екологічними результатами діяльності. У результаті такі дії можуть вводити в оману інвесторів, споживачів та регуляторні органи, що негативно впливає на ефективність механізмів сталого розвитку та функціонування ринків капіталу.

Поширення грінвошингу значною мірою пов'язане з інформаційною асиметрією між компаніями та стейкхолдерами, а також недостатнім рівнем незалежної перевірки нефінансової інформації. Саме тому у сучасних дослідженнях особлива увага приділяється ролі зовнішнього аудиту та процедур незалежного підтвердження ESG-звітності, які можуть виступати важливим інструментом підвищення достовірності нефінансових даних та запобігання маніпулюванню інформацією [3].

Водночас сучасні наукові роботи підкреслюють, що існуючі методи виявлення грінвошингу залишаються недостатньо розвиненими, а більшість

підходів до його оцінювання ґрунтуються на суб'єктивному сприйнятті стейкхолдерів або обмежених показниках нефінансової звітності [4]. У зв'язку з цим дедалі більшої актуальності набуває розроблення нових підходів до аудиту ESG-даних, зокрема із використанням цифрових технологій, аналітики великих даних та альтернативних джерел аудиторських доказів [5].

У цьому контексті особливої уваги набуває необхідність систематизації ключових векторів удосконалення інструментарію зовнішнього аудиту, спрямованих на підвищення достовірності ESG-інформації та мінімізацію ризиків грінвошингу. Узагальнення сучасних наукових підходів дозволяє виокремити основні напрями розвитку механізмів зовнішнього аудиту у протидії грінвошингу, які узагальнено на рис. 1.

Рисунок 1– Напрями розвитку механізмів зовнішнього аудиту у протидії грінвошингу

Узагальнено автором на основі [4; 6]

Отже, стандартизація ESG-звітності формує єдині правила розкриття інформації, що забезпечує порівнюваність, структурованість та зменшує простір для довільного трактування даних. Незалежна верифікація підсилює довіру до звітності через зовнішній контроль, підвищення об'єктивності перевірок та залучення незалежних аудиторів. Інформатизація та аналіз ESG-даних із використанням цифрових технологій, автоматизованих систем і штучного інтелекту дозволяє виявляти приховані аномалії, невідповідності та потенційні маніпуляції у великих масивах інформації.

У сукупності визначені напрями розвитку механізмів зовнішнього аудиту у протидії грінвошингу формують синергетичний ефект, результатом якого є підвищення прозорості ESG-звітності, покращення її якості та достовірності, а

також суттєве зменшення маніпулятивних практик, що передбачає перехід від традиційного формального контролю до інтегрованої цифрово-аналітичної моделі зовнішнього аудиту, орієнтованої на превентивне виявлення грінвошингу.

Узагальнюючи результати дослідження, слід відзначити, що посилення уваги до ESG-звітності в умовах реалізації концепції сталого розвитку супроводжується зростанням ризиків інформаційних викривлень, ключовим проявом яких є грінвошинг. Встановлено, що його поширення зумовлене інформаційною асиметрією, відсутністю уніфікованих підходів до формування нефінансової звітності та недостатнім рівнем незалежного контролю. Це актуалізує роль зовнішнього аудиту як інструменту забезпечення достовірності ESG-даних і підвищення довіри стейкхолдерів до нефінансової інформації.

Обґрунтовано, що підвищення ефективності протидії грінвошингу потребує комплексної трансформації механізмів зовнішнього аудиту, яка передбачає поєднання стандартизації ESG-звітності, незалежної верифікації та впровадження цифрово-аналітичних технологій. Такий підхід забезпечує формування інтегрованої системи контролю, здатної не лише виявляти маніпуляції, але й запобігати їх виникненню на ранніх етапах. У результаті реалізації визначених напрямів досягається підвищення прозорості та якості ESG-звітності, зміцнення довіри інвесторів і регуляторів, а також формування більш ефективної моделі сталого корпоративного управління.

Список використаних джерел

1. Basyouni A. *Greenwashing and the Role of Auditors in Ensuring ESG Reporting Integrity*. Social Science Research Network (SSRN). 2025. URL: [\[https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5216261\]](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5216261) (дата звернення: 12.04.2026)
2. Calamai T., Balalau O., Le Guenedal T., Suchanek F. M. *Corporate Greenwashing Detection in Text - a Survey*. 2025. 53 p. DOI: [\[https://doi.org/10.48550/arXiv.2502.07541\]](https://doi.org/10.48550/arXiv.2502.07541)
3. Sneideriene A., Legenzova R. *Greenwashing prevention in environmental, social, and governance (ESG) disclosures: A bibliometric analysis*. *Research in International Business and Finance*. 2025. Vol.74. DOI: [\[https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2024.102720\]](https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2024.102720)
4. Zhang S., Nuanxin W., Peigong Li, Shahzad, U. *The Impact of Corporate ESG Greenwashing on Financial Reporting Quality*. 2025. P.94 DOI: [\[http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5406372\]](http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5406372)
5. Fadhilati D, Muthmainnah M. *he Role of Assurance in Reducing Greenwashing in Sustainability Reporting: A Literature Review*. *Journal of Governance, Taxation and Auditing*. 2026. Vol. 4 №. 3. URL: [\[https://journalkeberlanjutan.com/index.php/JoGTA/article/view/1752\]](https://journalkeberlanjutan.com/index.php/JoGTA/article/view/1752) (дата звернення: 14.04.2026)
6. Davidescu A. A. M. et al. *Detecting Greenwashing in ESG Disclosure: An NLP-Based Analysis of Central and Eastern European Firms*. *Sustainability*. 2026. Vol. 18(3). P. 1486 DOI: [\[https://doi.org/10.3390/su18031486\]](https://doi.org/10.3390/su18031486)